

TILAMSIK

Itak ni MARIO GAT. SALAMAT

ANG mga bulaklak ay nalalanta!
 Nauupos ang mga kandila!
 Ang libingan ay di-dapat na maging malagablab!
 Ganyan ang pagkukurong namu-lawi sa mga labi ng isang hiningnan ng payo hinggil sa kung ano ang marapag na gawing pang-alaala sa karawan ng mga Pd'ay.

Di raw bagay ang mga bulaklak pagka't ang mga bulaklak ay nangalalanta. Hindi rin mga kandila sa dahilang ang mga kandila ay nauupos. At lalong hindi ang pagpapailaw ng mga dagitab sapagka't ito'y angkop daw lamang sa mga pistahan at maririnal na pagtitipon.

Para sa kanya, ang mahalaga at mataimtim na paggunita sa mga namatay, ay walang iba kundi ang mataos na dalangin.

Alang-alang sa ikapamamayapang maluwalhati ng kanilang kaluluwa sa sinapupunan ng Dakilang Lumikha!

* * *

Bukod sa riyon, ang wika pa niya, ay di nais ng mga kaluluwa na sila'y pagkagastahan. Kaululan ang mga korona! Kaululan ang mga bulaklak! Kaululan ang mga pagpapailaw!

Walang hinihintay ang mga kaluluwa kundi ang taimtim na dalangin ng kanilang mga natwan sa lupa.

Nguni't ang tao, tao palibhasa, ay di napipigil sa marubdob na nais na maipakilala sa lahat na mahal sa kanilang puso ang kanilang mga patay na nananahimik sa kailaliman ng kanilang libing.

Kaya...

Lahat ay humuhugos sa mga libingan na may dalang panggayak sa libing ng kanilang nangaging mahal sa puso.

* * *

Kabilang sa nag-aakalang dapat pagsadyain sa libingan at pag-ukulan ng kahit anong pang-alaala ang puntod na kinalilibingan, si Huwan de la Kurus—gaya nang makikita sa karikatura namin ngayon.

Iya'y ayon sa aming karikaturista,

Nguni't sino ang pag-uukulan ni Huwan sa dala niyang kandila?

Dapat sana'y ang sinuman sa kanyang mga kamag-anak.

O kaya'y ang mga bayaning "nangabulid sa gitna ng dilim."

Nguni't hindi!

* * *

Basahin natin ang nakasulat sa puntod na kanyang tinutungo:

KARANGALAN,

Sagmatuwid, para kay Huwan (alinsunod sa aming karikaturista), ang karangalan ay nakabaon na sa kailaliman ng lupa.

Nguni't...

Kaninong karangalan?

Karangalan kaya ng bayang pilipino? Hindi! Ang bayang pilipino'y buhay at siyang kinakatawan ni Huwan de la Kurus.

Sa pamahalaan kaya? Hindi rin! At hindi sapagka't alinsunod sa diwa ng demokrasya ang pamahalaan ay siyang bayan.

Kung gayo'y kanino?

* * *

Kung tayo'y gagawa ng isang masusing pag-aaral sa kasalukuyang mga pangyayaring nagiging sanhi ng mga pagtuligsa na nanggagaling sa kung saan-saan, ang karangalang nakalibing na pag-uukulan ng kandila ni Huwan de la Kurus, ay maipalalagay na karangalan ng ilan sa mga tao ng pamahalaan natin ngayon.

Ang sunud-sunod na mga pangyayaring natutunghayan natin sa iba't ibang pahayagan ay matibay na saligan upang iya'y siyang sapan-tahain.

Sapagka't kung ang panghahawaka'y ang mga tuligsang ating nababasa ay lalabas na "karangalan" ng ilan sa mga taong iyan ay nakabaon sa lupa.

Di na taglay ng kanilang sarili!

* * *

Bakit?

Anang mga nagsisi-uligsang iyan: kung ang karangala'y taglay pa ng kanilang pagkatao ay hindi sila gagawa ng mga eskandalong naka-kaalibabad sa sikmura ng may sikmura.

Alagatain nila ang kapakanan ng lahat at di ang pagpapayaman ng kanilang sarili.

Iya'y kagagawan lamang ng mga taong nasa talampakan ang kahihyan.

* * *

Subali't ang maitatanong namin, sa harap ng karikaturang iyan, ay ito: mag pag-asa pa kaya si Huwan de la Kurus na ang karangalang nakabaon sa ilalim ng kaharap niyang puntod ay magbangong muli sa kanyang kinalilibingan?

Marahil!

Sapagka't kung hindi ay di siya mag-aabalang magdala pa ng kandila upang itirik bilang pang-alaala.

* * *

Kahimanawari'y huwag mabigo ang pag-asa ni Huwan.

Ang "karangalan" ay kailangang mabalik sa mga taong nangawalan ng hunus-dili sa kanilang sarili.

Ibig naming sabihin: ang tunay na diwa ng "karangalan" ay muling manumbalik sa isipan at puso ng mga taong gayo'y nagsisihawak na iba't ibang tungkulin sa ating gobyerno.

Ang ating pamahalaan, at sa kanya'y ang bayan, ay hindi maaaring magtagumpay habang may mga taong sa panunuparan nla ng tungkol ay nag-tibis ng kahihyan at nagwawaksi ng karangalan.

* * *

Sa ika-11 ng buwang ito ay idaraos ang isang pangkalahatang halalan sa buong Pilipinas.

Tinatawagan namin ang lahat at bawa't isang manghahalal upang ang kanilang karapatan sa pagboto ay gamitin sa isang paggamit na matalino at wasto.

Piliin nila yaong mga taong karapat-dapat, yaong mga taong buong bisang makatutulong sa Pangulong Roxas upang maisagawa nito ang paglilinis na kailangan sa pamahalaan natin ngayon.

Kahit't ano ang laki ng pagnanais ng ating Pangulo upang ang pamahalaan ng ating Republika'y maging isang pamahalaang marangal, malinis at mapagtagumpy, kung di natin siya bibigyan ng mga katulong na karapat-dapat ay lubhang mabibigo at maruwi sa wala.

Gaya halimbawa ngayon, na walang bigong kilos na di nagkaka-roon ng sagwil dahil sa ilang taong gayo'y nakapaligid sa kanya.

Ipakilala natin, sa halalang napipinilo, na tayong mga mamamayan ay ayaw sa uri ng ganyang mga tao.

* * *

Pumiling tayo sa panig ni Huwan.

Sa pamamagitan ng ating mga boto ay sikaping magbangon sa puntod na kinalilibingan ngayon ang karangalang pinatay ng ilang nagsisipanungkulang ang kahihya'y inilagay sa ilalim ng kanilang talampakan.